

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2019 m. lapkričio 11 d.

Šengeno sienų kontrolės IT sistemos yra gerai parengtos, tačiau jose turėtų būti greičiau pateikiami išsamesni duomenys, įspėja ES auditoriai

Remiantis nauja Europos Audito Rūmų (EAR) ataskaita, valstybių narių sienų kontrolės institucijos turėtų daugiau dėmesio skirti greitam išsamių duomenų įvedimui į ES informacines sistemas, kuriomis pagrįsta Šengeno erdvės išorės sienų priežiūra. Šengeno IT sistemos yra patikima priemonė, ir sienos apsaugos pareigūnai ją vis dažniau naudoja atlikdami patikrinimus kertant sieną. Tačiau šiuo metu kai kurie duomenys nėra įtraukiami į sistemas, o kiti duomenys yra neišsamūs arba nėra įvedami laiku. Todėl mažėja kai kurių patikrinimų kertant sieną efektyvumas, teigia auditoriai.

Sukūrus Šengeno erdvę, kurioje 22 dalyvaujančių valstybių narių ir kitos keturios Europos šalys panaikino patikrinimus kertant sieną, buvo sustiprinta veiksmingos išorės sienų kontrolės ir stebėjimo svarba, siekiant užkirsti kelią nusikalstamumui ir terorizmui ir kontroliuoti migraciją. Remiantis skaičiavimais, kad būtų palengvintas sienos apsaugos pareigūnų darbas, IT sistemoms sukurti iš ES biudžeto skirta daugiau kaip 600 milijonų eurų.

Auditoriai tikrino, kaip pagrindinės sienų kontrolės IT sistemos padėjo sienos apsaugos pareigūnams tikrinti į Šengeno erdvę atvykstančius asmenis nustatytuose sienos kirtimo punktuose – žemės, jūrų uostų ir oro uostų. IT sistemos buvo susijusios su asmenų ir daiktų, vizų ir prieglobsčio, pirštų atspaudų palyginimo ir keleivių įrašų patikrinimais. Auditoriai lankėsi Suomijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Liuksemburge ir Lenkijoje.

„Sienų apsaugos pareigūnai naudoja duomenis IT sistemose kaip pagrindą nuspręsti, ar leisti asmeniui kirsti sieną, bet kartais jie negauna tinkamos informacijos iš sistemos, kad priimtų šį sprendimą, – teigė už ataskaitą atsakinga EAR narė Bettina Jakobsen. – Mūsų audito metu siekta nustatyti šių sistemų kūrimo ir naudojimo aspektus, kurie gali padėti sienos apsaugos pareigūnams efektyviau atlikti savo darbą“.

Šengeno IT paprastai yra gerai parengtos, kad būtų lengviau atlikti patikrinimus kertant sieną, o aplankytos valstybės narės paprastai laikėsi teisinių reikalavimų, teigia auditoriai. Tačiau kai kurios šalys, palyginti su kitomis, sudarė palankesnes sąlygas patikrinimams kertant sieną, taip pat valstybės narės galėjo sistemingiau naudoti informacines sistemas.

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Daugiau kaip pusė auditorių apklaustų sienos apsaugos pareigūnų anksčiau ar vėliau leido žmonėms kirsti sieną nepasinaudoję šiomis sistemomis. Visų pirma auditoriai nustatė, kad skiriasi išduotų Šengeno vizų ir patikrintų vizų skaičius, o tai galėtų reikšti, kad vizos sistemingsai netikrinamos visuose kontrolės punktuose.

Sienos apsaugos pareigūnai ne visada iš sistemų duomenis gauna laiku ir jie ne visada išsamūs. Tikrindami vardą ir pavardę jie gali gauti šimtus rezultatų (daugiausia klaidingai teigiamų rezultatų), kuriuos jie turi patikrinti rankiniu būdu. Dėl to ne tik patikrinimai kertant sieną tampa mažiau efektyvūs, bet ir didėja realių atitikčių nepastebėjimo rizika, teigia auditoriai.

Dėl didelių vėlavimų įgyvendinant stebėjimo ir keleivių įrašų IT sprendimus praktikoje sienos apsaugos institucijos negalėjo dalintis svarbia informacija. Vėlavimai taip pat paveikė keitimąsi informacija apie padėtį pasienyje ir keitimąsi pirštų atspaudų duomenimis. Auditoriai įspėja, kad dėl vėlavimų perduoti pirštų atspaudų duomenis atsakinga už prašymų suteikti prieglobstį tvarkymą gali būti paskirta klaidinga šalis. Be to, valstybėms narėms prireikia daug laiko sistemų vertinimo metu nustatytiems trūkumams ištaisyti, nors auditoriai nustatė, kad šie vertinimai yra „nuodugnūs ir metodiški“.

Auditoriai rekomenduoja Europos Komisijai skatinti tolesnį mokymą apie IT sistemas, tobulinti duomenų kokybės procedūras, analizuoti vizų patikrinimų neatitikimus, sutrumpinti duomenų įvedimo terminus ir nustatytų trūkumų pašalinimo laiką.

Pastabos leidėjams

Nors kiekviena Šengeno valstybė yra atsakinga už savo sienų apsaugą, kad jų bendradarbiavimas būtų veiksmingas, reikalingas tam tikro lygio patikrinimų kertant sieną suderinimas ir bendra vizų politika. 2018 m. jos išdavė daugiau kaip 14 milijonų trumpalaikių Šengeno vizų. Nuo 2015 m. spalio mėn. iki 2017 m. rugsėjo mėn. Prancūzija, Vokietija, Italija, Ispanija ir Graikija (didžiausių vizų skaičių išdavusios šalys) išdavė beveik 18 milijonų vizų, tačiau atliko mažiau kaip 14 milijonų patikrų. Šengeno šalys taip pat naudoja daugiau kaip 200 skirtingų tipų nacionalines vizas, kurios leidžia keliauti Šengeno erdvėje ir kurios nėra bendroje IT sistemoje, ir todėl informacija apie jas nesidalijama su kitomis šalimis.

Trečiųjų šalių piliečių, kuriems prie išorės sienų nebuvo leista jų kirsti, skaičius kito nuo 440 000 2017 m. iki beveik 500 000 2009 m. 2013–2017 m. atitikčių, susijusių su ieškomais asmenimis ir daiktais, nustatytų remiantis kitų šalių kilmės perspėjimais, skaičius beveik patrigubėjo nuo 87 000 iki 243 000. Mėnesinėse ataskaitose pateikiama apie 3 milijonus perspėjimų apie galimas duomenų kokybės problemas (iš maždaug 82 milijonų įrašų).

ES sukūrė penkias pagalbines IT sistemas: Šengeno informacinę sistemą, Vizų informacinę sistemą, Europos prieglobsčio prašytojų daktiloskopinės analizės duomenų bazę, Europos sienų stebėjimo sistemą ir Keleivio duomenų įrašą. Valstybės narės tik ribotai naudojosi prieinamu ES finansavimu, kad patobulintų sienų kontrolės IT sistemas.

Specialioji ataskaita Nr. 20/2019 „Sienų kontrolę padedančios užtikrinti ES informacinės sistemos – veiksminga priemonė, tačiau daugiau dėmesio reikia skirti savalaikiams ir išsamiesiems duomenims“ pateikta EAR interneto svetainėje (eca.europa.eu) 23 ES kalbomis. Auditoriai anksčiau paskelbė ataskaitas susijusiomis temomis, pavyzdžiui, dėl muitinės IT sistemų ir kontrolės priemonių, Šengeno informacinės sistemos ir išorės migracijos.

Kontaktai spaudai

Damijan Fišer, e. paštas: damijan.fiser@eca.europa.eu

Tel. (+352) 4398 45410 Mob. tel. (+352) 621 55 22 24